

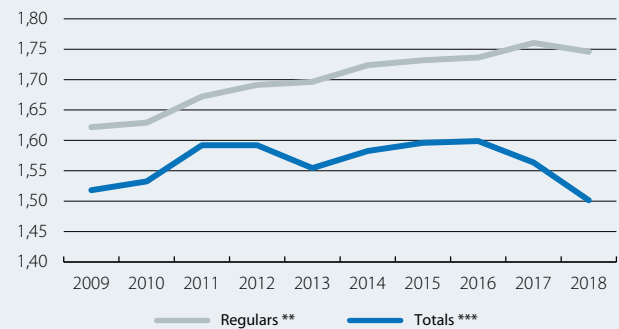
La diversificació geogràfica dels exportadors espanyols: uns sí, uns altres no

Una part de la desacceleració de l'economia espanyola el 2018 es pot atribuir a la pèrdua d'embranchada de les exportacions i a la força continuada de les importacions. Així, ens preguntem si aquesta desacceleració exportadora és puntual o no. En articles anteriors, hem vist dues dinàmiques que animen a pensar en positiu i una altra dinàmica menys optimista: d'una banda, en termes absoluts, tant el nombre d'empreses que es llancen a exportar com el dels exportadors que es consoliden (els anomenats regulars, que acumulen quatre anys seguits exportant) augmenten de forma sostinguda. Però, de l'altra, en termes relatius, la proporció de nous exportadors que es converteixen en regulars ha flexionat a la baixa recentment.¹ En el present article, analitzem la fortalesa d'aquests exportadors amb una altra mesura: la diversitat geogràfica de les destinacions a les quals exporta. Aquesta diversitat és un reflex dels avantatges competitius de cada exportador (una major competitivitat hauria de permetre exportar a més mercats) i de la seva capacitat de supervivència (una major diversificació ajuda a contenir l'impacte d'un mal funcionament en economies concretes). Llavors, cal preguntar-se quina és la diversitat geogràfica dels nostres exportadors?²

De la mateixa manera que, en l'antiguitat, es parlava dels set mars, podem distingir set zones geogràfiques diferenciades al món: els cinc continents, però desagregant Àsia entre l'Orient Mitjà i la resta (sobretot l'Extrem Orient) i Amèrica entre l'Amèrica del Nord i Llatinoamèrica. Abans d'entrar en el detall per països, comencem la nostra anàlisi centrant-nos en les regions, ja que els seus cicles econòmics estan menys sincronitzats que els dels països d'una mateixa regió, de manera que una mesura de diversificació entre regions probablement recull millor el grau de protecció dels exportadors davant els fenòmens idiosincràtics de cada destinació. Així, com veiem al gràfic adjunt, un primer resultat positiu és que la diversificació geogràfica dels exportadors regulars evoluciona a l'alça: cada exportador regular va exportar a gairebé 1,8 regions el 2017, per damunt de les 1,6 del 2009. En segon lloc, els exportadors regulars tenen una diversificació geogràfica superior a la mitjana de tots els exportadors (que va ser d'1,6 el 2017). A més a més, aquesta diferència entre els regulars i els no regulars s'ha ampliat en els últims anys, la qual cosa suggereix que els exportadors regulars tenen una posició cada vegada més sòlida. Els nous exportadors comencen exportant, naturalment, cap a un nombre reduït de desti-

Espanya: diversificació geogràfica de les empreses exportadores

Nombre de regions per empresa *

Notes: * Les set regions són: Europa, Amèrica del Nord, Amèrica Llatina, Orient Mitjà, Àsia Oriental (Àsia ex-Orient Mitjà), Àfrica i Oceania i Regions Polars. ** Una empresa és regular si ha exportat durant quatre anys seguits. *** Les dades del 2018 són parcials (del gener al juny). Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Departament de Duanes.

nacions. Però, a diferència dels regulars, la diversitat geogràfica dels exportadors no regulars ha disminuït en els últims anys.

Fem, també, la mateixa anàlisi per països considerant les principals destinacions de cada empresa.³ Entre els resultats d'aquest exercici, destaca que la diversitat dels exportadors a Europa, regulars i no regulars, augmenta (cada exportador va exportar, de mitjana, a 4,8 països europeus el 2017, per damunt dels 4,2 del 2009), mentre que disminueix fora d'Europa. En el cas de l'Àfrica i de l'Àsia Oriental, la pèrdua de diversitat és deguda a la importància creixent del Marroc i de la Xina-Hong Kong, destinacions que, el 2017, representaven el 45% i el 42% del total d'exportacions a les seves respectives regions. Això no passa a Llatinoamèrica, destinació de moltes de les noves empreses exportadores, on el pes del major importador (Mèxic, 30% del total) evoluciona a la baixa i amb una diversitat de destinacions molt reduïda (d'un total de cinc principals països a la regió, cada exportador exporta, de mitjana, a 1,1; a 1,5 en el cas dels regulars).

En definitiva, en els últims anys, hem observat una certa polarització entre els exportadors espanyols. D'una banda, hi ha un factor de fortalesa basat en un nombre d'exportadors regulars que evoluciona a l'alça i amb una diversitat geogràfica creixent per destinacions. De l'altra, entre la resta dels exportadors, ens trobem amb molts exportadors nous poc diversificats, la qual cosa, en el futur, pot perjudicar-ne la probabilitat de permanència.

1. Vegeu el Focus «Nou impuls del sector exportador», a l'IM11/2018.

2. Per calcular la diversificació geogràfica, sumem, per a cada destinació, el nombre d'empreses exportadores espanyoles i el dividim pel total d'empreses exportadores espanyoles.

3. La diversitat de dimensió i de sofisticació dels països dins una mateixa regió fa que calgui considerar els resultats amb cautela.